

PERSCOMMUNIQUÉ***Driejaarlijkse enquête over de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten:
resultaten voor België***

In april 2007 hebben vierenvijftig centrale banken en monetaire autoriteiten, waaronder de Nationale Bank van België, de gebruikelijke driejaarlijkse enquête gehouden betreffende de omzet op de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten. Zoals gewoonlijk werd de enquête gecoördineerd door de Bank voor Internationale Betalingen (BIS)¹.

Net als de vier vorige enquêtes (1995, 1998, 2001 en 2004) behandelt die van april 2007, naast de traditionele segmenten van de valutamarkt (contantmarkt, termijnmarkt en markt van de foreign exchange swaps), ook de op valuta's (valutaopties en currency swaps) en rentevoeten (renteswaps en renteopties) gebaseerde over-the-counter (OTC) afgeleide producten.

De vier meest actieve Belgische instellingen² verleenden opnieuw hun medewerking. Het beperkte aantal rapporterende instellingen doet echter geen afbreuk aan de representativiteit van de resultaten van de enquête; zij heeft betrekking op naar schatting ruim 90 % van het in België gerealiseerde marktvolume.

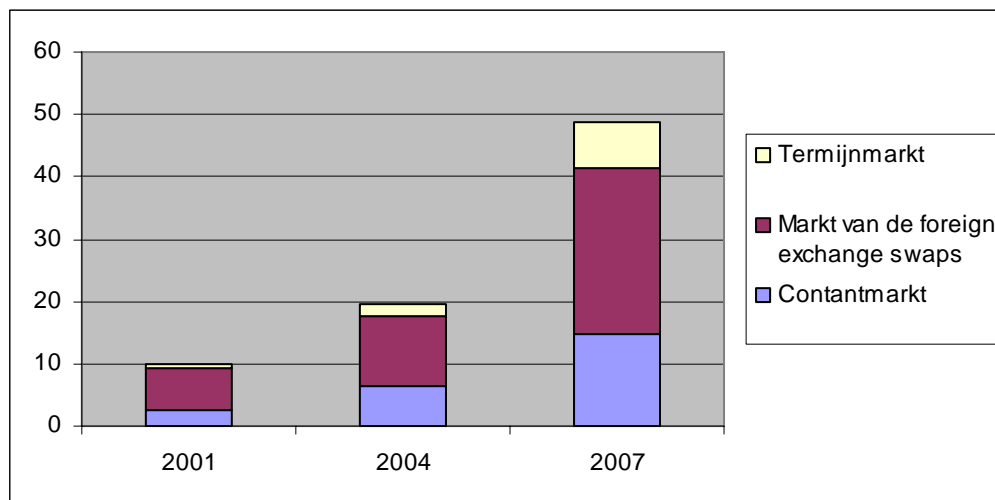
In vergelijking met de vorige enquête wijzen de resultaten van april 2007 voor België op een forse toename van de handel in op valuta gebaseerde producten, terwijl de omzet van op rentevoeten gebaseerde producten enigszins afneemt.

¹ De wereldwijde resultaten zijn beschikbaar op de website van de BIS (www.bis.org)

² Dexia Bank België, Fortis Bank, ING België en KBC Bank.

1. TRADITIONELE VALUTAMARKTSEGMENTEN

1.1 ALGEMEEN BEELD

Figuur 1: Gemiddelde netto dagomzet op de traditionele valutamarkt (in miljarden USD)

De gemiddelde netto³-omzet per werkdag kende een forse stijging van USD 19,7 miljard in april 2004 naar USD 48,7 miljard⁴ in april 2007 (zie figuur 1 hierboven en tabel 1 in bijlage). Deze resultaten volgen de sterke wereldwijde opwaartse trend inzake valutahandel. België is één van de rapporterende landen waar de omzet, net zoals in 2004, het sterkst is gestegen. Het aandeel van België in de wereldwijde handel van de traditionele valutasegmenten neemt dan ook toe van 0,8 % tot 1,2 %.

De sterke stijging in de traditionele valutasegmenten valt mogelijk te verklaren doordat, tegen een achtergrond van lage volatiliteit en risicoaversie, er een gevoelige expansie was van de activiteit van hefboomfondsen, mede gestimuleerd door de substantiële groei van 'prime brokerage'⁵. Daarnaast hebben de traditionele valutamarkten een stimulans gekregen doordat institutionele beleggers steeds meer een internationaal gediversifieerde portefeuille aanhouden én door het toenemende gebruik van technische (vooral algoritmische) handel.

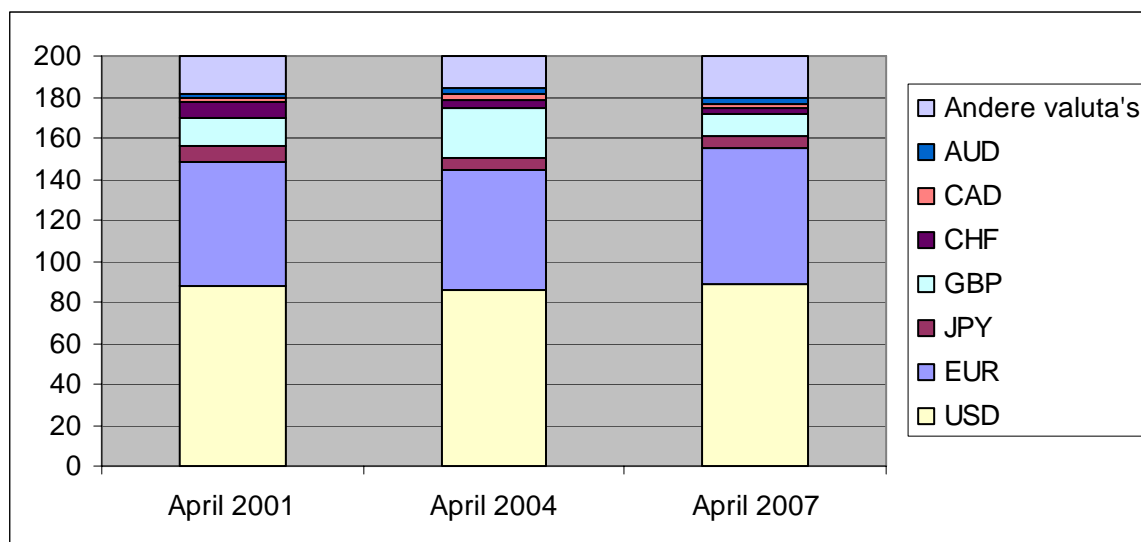
³ Dit is de gerapporteerde bruto-omzet gecorrigeerd voor (lokale) dubbeltellingen (de waarde van de transacties tussen binnenlandse rapporterende instellingen wordt gewoon door twee gedeeld)

⁴ Gelet op de forse depreciatie van de USD tussen april 2004 en april 2007 is de reële stijging van de volumes evenwel wat minder uitgesproken.

⁵ 'Foreign exchange Prime Brokerage' stelt een cliënt in staat liquiditeiten te bekomen van verschillende dealers, terwijl slechts met één entiteit - de 'prime broker' - een kredietrelatie wordt onderhouden, pand wordt verschaft en wordt vereffend.

Opvallend is voorts dat het toenemende gebruik van elektronische dealingsystemen, vooral op de contantmarkt, meer en meer ingang vindt op andere marktsegmenten, zoals bijvoorbeeld bij de foreign exchange swaps.

1.2 VALUTAIRE OPSPLITSING

Figuur 2: Valutaire opsplitsing van de activiteit op de traditionele valutamarkt (procenten van bruto dagomzet)

In tegenstelling tot de globale trend, waar het relatieve belang⁶ van de sleutelvaluta's (EUR, USD, JPY en GBP) afnam in april 2007, zien we in België een lichte stijging voor de USD en een status-quo voor de JPY. Het belang van de euro als basisvaluta steeg verder van 58 % in 2004 naar 66 % in 2007. Het marktaandeel van GBP daalde, net zoals in de globale markt, van 26 % tot 11 % tussen 2004 en 2007. De USD blijft, met 89 % van de totale omzet, de belangrijkste transactievaluta (figuur 2, tabel 2 als bijlage).

De rubriek "andere valuta's" (aandeel 20 %) dekt in hoofdzaak transacties in de Scandinavische valuta's (NOK, SEK en DKK), valuta's van de nieuwe EU-landen (PLN, CZK, HUF), Aziatische valuta's (SGD, HKD) en de Zuid-Afrikaanse rand.

Met een aandeel van nagenoeg 60 % blijft EUR/USD veruit het belangrijkste valutapaar. Vooral op de markt van de foreign exchange swaps en op de termijnmarkt neemt het volume in dat valutakoppel sterk toe (tabel 3 als bijlage).

⁶ Aangezien elke valutatransactie twee valuta's impliceert, bedraagt de som van de relatieve gewichten van alle valuta's 200 % van de totale omzet.

"Cable" (GBP/USD) blijft, ondanks een forse terugval van 18.7 % naar 7.2 %, toch het tweede belangrijkste valutakoppel. De totale omzet van USD/JPY is in vergelijking met 2004, voornamelijk onder impuls van de zogenaamde "carry trades", meer dan verdubbeld, waardoor het valutakoppel naar de derde plaats klimt.

2. OTC-MARKT VAN DE AFGELEIDE PRODUCTEN

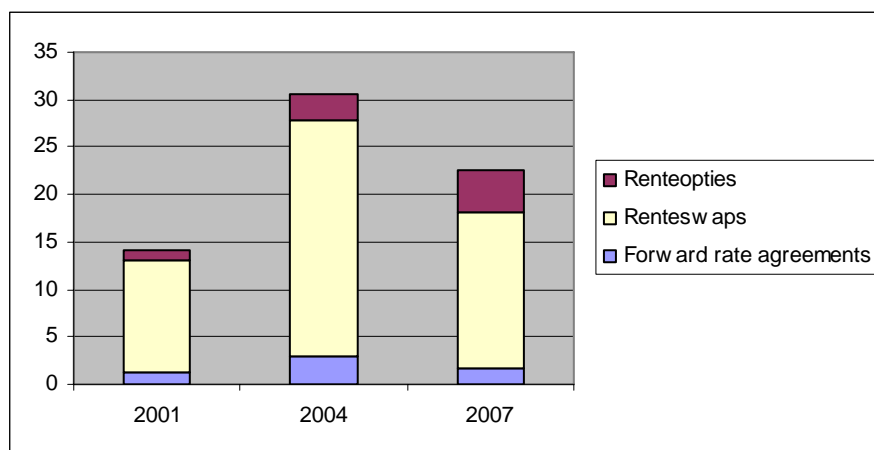
2.1 OP WISSELKOERSEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

De dagomzet van op wisselkoersen gebaseerde afgeleide producten, vooral valutaopties, is in vergelijking met 2004 gestegen van USD 1,1 miljard tot USD 1,9 miljard. Gezien de forse toename van de traditionele valutamarktsegmenten (cfr. supra) daalt het aandeel van de valutaderivaten in de totale valutahandel van 5 % naar 4 % (tabel 1 als bijlage).

Ook hier is EUR/USD met een aandeel van ruim 40 % het belangrijkste valutapaar, gevolgd door USD/JPY (7 %), EUR/GBP (7 %) en USD/GBP (6 %).

Inzake currency swaps zijn de Belgische banken blijkbaar nog steeds weinig actief.

2.2 OP RENTEVOETEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

Figuur 3: Netto dagomzet van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (in miljarden USD)

De geregistreerde netto-omzet per werkdag van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten ("single currency interest rate derivatives ") is in België, in tegenstelling tot de globale trend, afgenomen van USD 30,5 miljard tot USD 22,6 miljard (figuur 3, tabel 4 als bijlage). Ondanks een gevoelige daling blijven de renteswaps met een aandeel van ruim

70 % veruit het belangrijkste marktsegment. De renteopties stegen met 69 % in vergelijking met 2004 en worden hierdoor belangrijker dan de 'forward rate agreements', die 41 % daalden ten opzichte van 2004.

Ruim 80 % van de omzet in renteswaps gebeurt in euro. Opmerkelijk is de spectaculaire afname van renteswaps in GBP waarvan het relatieve aandeel is gedaald van 20 % in 2004 tot 5 % in 2007. De sterke toename in de renteopties wordt gedreven door een forse toename in renteopties in EUR (van 72 % naar 93 %). In dit segment dalen USD (van 16 % naar 3 %) en GBP (van 8 % naar 3 %) fors. Ook bij de 'forward rate agreements' kunnen we eenzelfde tendens vaststellen: EUR beslaat hier eveneens 93 % van de markt in vergelijking met 79 % in 2004.

Tabel 1

Netto-dagomzet op de valutamarkt volgens de aard van de transacties - Belgische respondenten (in miljarden USD)							
	April 2001		April 2004		April 2007		Veranderingspercentage 2007/2004
	Dagomzet	Procentueel aandeel	Dagomzet	Procentueel aandeel	Dagomzet	Procentueel aandeel	
Contantmarkt	2.7	26%	6.4	31%	14.8	29%	131%
Markt van de foreign exchange swaps	6.7	64%	11.1	53%	26.6	53%	140%
Termijnmarkt	0.7	7%	2.2	11%	7.3	14%	232%
Totaal traditionele marktsegmenten (A)	10.1	96%	19.7	95%	48.7	96%	147%
Currency swaps	0.1	1%	0.1	0%	0.4	1%	300%
Valutaopties	0.3	3%	1.0	5%	1.5	3%	50%
Totaal afgeleide producten in forex (B)	0.4	4%	1.1	5%	1.9	4%	73%
Algemeen totaal (A + B)	10.5	100%	20.8	100%	50.6	100%	143%

Tabel 2

Valutare uitsplitsing van de activiteit op de traditionele valutamarkt - Belgische respondenten (procenten van bruto-dagomzet)			
	April 2001	April 2004	April 2007
USD	88	86	89
EUR	60	58	66
JPY	8	6	6
GBP	14	26	11
CHF	8	4	3
CAD	2	2	2
AUD	1	4	3
Andere valuta's	19	14	20
Alle valuta's *	200	200	200

* aangezien zowel de basisvaluta als de genoteerde valuta worden gebruikt voor de berekening van de relatieve gewichten in de totale omzet, beloopt de som van die relatieve aandelen 200%.

Tabel 3

Opsplitsing van de traditionele valutamarkt per valutakoppel - Belgische respondenten (netto-dagomzet in april in miljarden USD en procenten)												
	2001				2004				2007			
	totale omzet	contant	foreign exchange swaps	op termijn	totale omzet	contant	foreign exchange swaps	op termijn	totale omzet	contant	foreign exchange swaps	op termijn
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
EUR/USD	4.5	26	66	8	8.5	46	35	20	28.4	35	45	20
USD/JPY	0.6	25	66	9	0.9	35	61	4	2.0	39	47	14
USD/GBP	0.9	13	83	4	3.8	12	84	4	3.5	12	85	3
USD/CHF	0.5	49	46	5	0.5	28	70	1	1.0	22	71	7
USD/CAD					0.5	14	85	1	0.2	15	76	9
USD/AUD	0.1	21	76	1	0.6	12	85	3	1.4	33	51	16
EUR/GBP	0.4	67	17	16	1.2	28	67	6	1.2	44	45	11
EUR/JPY	0.2	75	14	11	0.3	76	10	14	0.7	58	19	23
EUR/CHF	0.3	59	40	2	0.3	90	7	3	0.3	65	30	4
EUR/CAD					0.0	58	22	20	0.1	35	56	8
EUR/AUD					0.0	47	42	11	0.0	73	24	3
Andere valutakoppels	2.6	11	86	3	3.5	19	76	5	9.9	18	76	6
Alle valutakoppels	10.1				20.2				48.7			

Tabel 4

Netto-dagomzet van op interestvoeten gebaseerde afgeleide producten - Belgische respondenten (in miljarden USD)							
	April 2001		April 2004		April 2007		Veranderingspercentage 2007/2004
	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	Dagomzet in april	Procentueel aandeel	
Forward rate agreements	1.2	8%	2.9	10%	1.7	8%	-41%
Renteswaps	11.9	84%	25.0	82%	16.5	73%	-34%
Renteopties	1.1	8%	2.6	9%	4.4	19%	69%
Totaal	14.2	100%	30.5	100%	22.6	100%	-26%